

Р О З Д І Л

ПЕРШИЙ

Якщо ви, любі читачі, цікавитесь бувальщинами з щасливими кінцівками — хепі-ендами, то вам краще облишити цю книжку, а взятись за якусь іншу. Бо в цій книжці не тільки немає щасливого кінця, а й щасливий початок нещастя поглинуло, і навіть посередині, між початком та кінцем, ви знайдете зовсім небагато щасливих подій. А все це тому, що не надто багато щасливих подій трапилося у життях трьох діточок — Бодлеряточок. Віолетта, Клаус та Сонечко Бодлери були розумні дітки, і чарівні, й винахідливі, і з лиця дуже милі-приємні, — але такі-то вже у край нещасливі, бо все, що їм випадало на долю, несло малим Бодлерятам самі злигодні, страждання та відчай. Прикро мені це вам

казати, але така вона, ця їхня бувальщина, — саме тобі нещастя та й годі.

А почалося їхнє нещастя одного дня на Брайні-Біч. Трійко малих Бодлерят мешкали зі своїми батьками у величезному особняку — справдешній озії! — посеред брудного та гамірного міста, і час від часу старші Бодлери, їхні батьки, дозволяли їм прокататися на розгрюканому тролейбусі (слово «розгрюканий», якщо ви його вперше тут чуєте чи то бачите, означає «щось нестійке», яке «от-от розсиплеться») до морського берега, де вони й збудуть свій день, відпочинуть себто — аби тільки вчасно на обід повернулися. Небо цього ранку було сіре-захмарене, але ця обставина аніскілечки не зіпсувала Бодлеряткам настрою. Бо коли випадає сонячний та спекотний день, на пляжі Брайні-Біч не проштовхаєшся через тих туристів — що вже й казати про те, щоб знайти на піску вільну латочку, де б собі підстилку простелити. А от у сірі, похмурі дні Бодлеряткам належав цілий пляж, і роби собі там що хочеш.

Віолетта Бодлер, старшенька, любила пускати «жабки» по воді. Як більшість чотирнадцятирічних дівчаток,

вона була праворука (себто права її рука, правиця, була дужча і вправніша за ліву руку — шую), тож коли Віолетта кидала плескатою крем'яшка правицею, її «жабка» робила більше скоків понад темною морською водою, ніж коли Віолетта кидала лівою рукою. А пускаючи «жабки», вона все дивилася на обрій та обдумувала, що б їй хотілося винайти-змайструвати. Всяк, хто добре знав Віолетту, міг у такі моменти впевнено сказати: «О, це вона якраз добраче мізкує!» — бо коси були в неї перев'язані стрічкою, щоб не лізли в очі. Віолетта була, як по правді, чи поведена, чи то схибнута на винахідництві та майструванні чудернацьких пристроїв, і тому голова її повсякчас була повна образів блочків-поліспастів, важелів і трибків, і вона просто не могла припуститися такого, щоб щось таке буденне, як коси, відволікало її від важливого думання. Цього ранку їй заманулося придумати такий пристрій, який би підхоплював «жабку», поки вона остаточно не булькнула в океан.

Клаус Бодлер, середульший з них трьох і, як на те, єдиний хлопець, полюбляв розглядати всяких

морських мешканців у калюжах, що лишалися після припливу. Йому було щось трохи за дванадцять, і носив він окуляри, які надавали йому розумного вигляду. Однак він і справді був розумний! Батьки-Бодлери мали у своєму особняку величезну бібліотеку — ціла велика кімната була запхана тисячами книжок, що описували чи не все на світі. Авжеж, Клаусові було ще тільки дванадцять років, і він, звісно, ну ніяк не зміг би перечитати на цей час усі-всі книжки в тій бодлерівській бібліотеці. Але перечитав він їх таки чимало і, що головне, зумів утримати в голові безліч видобутої з них інформації. Він знав, як відрізнити алігатора від крокодила. Знав, хто вбив Юлія Цезаря. А ще знав пребагато всякої всячини про тих маленьких слизеньких істоток, які подибувалися на Брайні-Бічі й яких він оце саме розглядав.

Сонечко Бодлер, найменшенька дитинка-Бодлеринка, любила гризти-кусати все, що потрапляло їй до рота. Була вона ще немовля, і то таке дрібосіньке, навряд чи й більше за черевик, хоча, як на свої кілька місяців, могла б уже й більша вирости. Але брак зросту вона

надолужувала величиною та гостротою єдиних своїх чотирьох зубчиків. Сонечко було ще в такому віці, коли вся твоя балачка зводиться до низки нерозбірливих вигуків-вересків. З її словничка більшість людей могла зрозуміти лише кілька слів: «пляся», «мама» та «кусі» — а решту мови маленького Сонечка збагнути було нелегко. Наприклад, цього ранку вона знов і знов викрикувала: «Ля!» «Ля!» І це чи не означало: «Гля! Гляньте, що там за дивна жердина вистромилася з туману!»

Бо й справді, на повитім імлою пляжі Брайні-Біч забовваніла якась висока постать, і вона рухалася в напрямі наших Бодлерят. Сонечко вже добру хвилину витріщалося на ту хурдигарню* й вигукувало, поки-то Клаус відірвав очі від колючого краба, котрого саме розглядав, і також угледів того прибуду. Він перегнувся і торкнув Віолетту за руку, чим і вивів старшу сестричку з її винахідницьких думок.

— Глянь на оте! — мовив Клаус, показуючи на ту постать. А прихідько вже підходив ближче, й діти змогли

* Хурдигарня — каланча.

роздивитися його трохи краще. То була наче доросла людина, тільки голова якась висока і мов прямокутна.

— А як ти гадаєш, хто то? — запитала Віолетта.

— Не знаю, — признався Клаус, скоса позираючи на прибульця, — але наче прямує просто до нас.

— Ми тут самі на цьому пляжі, — трохи стривожено мовила Віолетта. — Немає ж тут нікого іншого, до кого б воно могло йти.

Дівчинка стисла гладенького плескатога камінчика, якого тримала в лівій руці: допіру хотіла так його кинути, щоб пострибав далеко-далеко по воді. І враз їй подумалось: шпурнути ним у того придибайла? Бо страшненький, як подивитися!

— Та воно тільки здається страшним, — заспокоїв старшу сестричку Клаус, мовби прочитавши її думки. — Все через цей туманище.

Бо й правда! Та постать підійшла ще ближче, й діти зітхнули полегшено: ніяке то не страховидло, а їхній добрий знайомий — містер По. Містер По дружив із паном та пані Бодлерами, і діти стільки разів бачили його на вечірках. Що особливо подобалося Віолетті,

Клаусові й Сонечку в їхніх батьках, так це те, що ті ніколи не проганяли дітей геть, коли приходили гості. Якраз навпаки: дозволяли малечі сидіти за столом разом із дорослими й брати участь у розмові — аби тільки підсобили чимбільше їжі строщити. Трьом дітям містер По тим запам'ятався, що завжди приходив застуджений і вічно вибачався, вискакуючи з-за столу, аби викашлятися в сусідній кімнаті.

Містер По скинув свого циліндра, через якого його голова здавалася такою здоровезною та прямокутною в тумані, й став на мить, гучно кашляючи в білий носовичок. Віолетта й Клаус підступили до нього ближче, щоб потиснути йому руку й привітатися.

— Як ся маєте? — мовила Віолетта.

— Як ся маєте? — привітався і Клаус.

— Сямате? — просямкало й Сонечко.

— Добре, дякую! — відказав пан По, але вигляд він мав вельми сумний. Якусь хвильку ніхто не казав нічого, тільки діти чудувалися, що містер По міг робити на цьому пляжі, коли мав би сидіти в місті — на своєму робочому місці в банку. І не для пляжу вбраний...

— Гарний день, — нарешті заговорила Віолетта, аби покінчити з мовчанкою. І Сонечко видало звук, мов пташка сердито писнула, то Клаус узяв малятко на руки.

— Так, гарний день, — неуважливо обізвався містер По, втопивши погляд у порожній пляж. — Тільки прикро мені, що маю дуже недобрі вісті для вас, дітки!

Трійко Бодлерят витріщилися на нього. Віолетта знічено покрутила в руках свого камінчика: як добре, що не жбурнула його в пана По!

— Ваші батьки, — сповістив містер По, — загинули у жахливій пожежі.

Діти промовчали.

— Вони загинули, — провадив містер По, — від пожежі, що спалила весь будинок. Мені дуже, дуже боляче казати це вам, мої любі.

Віолетта відвернулася від містера По й задивилася на океан. Містер По досі ще ніколи не називав так Бодлеряток: «мої любі»! Дівчинка розуміла слова, які вимовляв цей пан, але гадала: чи не жартує він? Розігрує якийсь моторошний жарт — із нею, з її братиком і маленькою сестричкою?

— Слово «загинули», — розтлумачив містер По, — означає, що вони померли.

— Та ми знаємо, що означає слово «загинули», — сердито огризнувся Клаус. Він знав, що означає слово «загинули», але ніяк не міг утямити, до чого ж він веде, цей містер По. Якимось неточно висловився чи що?

— Пожежники, звісно, приїхали, — розповідав пан По, — але було вже запізно. Будинок на той момент догоряв. І згорів — дощенту.

Клаус уявив собі, як горять, палають усі ті книжки в бібліотеці. Тепер йому вже ніколи не прочитати їх усі...

Перш ніж заговорити знову, містер По кілька разів кашлянув у свою хустинку.

Мене послали сюди, щоб я забрав вас і поселив у себе вдома. У мене ви поживете якийсь час, поки ми все владнаємо. Мене призначено опікуном спадку, що лишився по ваших батьках. Це означає, що я даватиму раду їхньому величезному багатству й визначатиму, куди вам, дітки, іти далі. Коли Віолетта сягне повноліття, те багатство перейде до вас, але банк аж тоді перестане розпоряджатися ним, коли ви всі станете повнолітніми.